

Tasapäisen turinoita

RIITTA MIKKOLA

Koulu on ollut kovasti esillä viime aikoina. Ensin vuoden alussa Opetus- ja kulttuuriministeriön sivustyskatsauksessa todettiin, että oppimistulokset ovat heikentyneet. Muutaman päivän päästä lehdissä rummutettiin, kuinka koulutus on Suomessa romahtanut. Tämän jälkeen alkoi keskustelu väkivaltaisista kouluista, joissa oppilaat lyövät opettajia pesäpallomailalla päähän.

Kohu vaarallisista kouluista ei ehtinyt laantua, kun Helsingin kaupunki julkaisi suunnitelman painotettujen luokkien lopettamista. Nyt älähtivät vanhemmat, joiden superlahjakkaiden lasten on päästävä toteuttamaan itseään. Ja pisteenä iin päällä Yle julkaisi tiedot yksittäisten koulujen päättöarvosanojen keskiarvoista, alueen keskituloista ja S2-oppilaiden määrästä. Tässä vaiheessa keskustelu eriarvoisesta vs. tasapäistävästä peruskoulusta kiihtyi melkoisille kierroksille.

Itse opettajana yläkoulussa työskentelevänä olen hämilläni keskustelusta. Ensinnäkin koulutuksen ja opetuksen asiantuntijoita tuntuu olevan Suomessa yhtä paljon kuin koulussa joskus käyneitä ihmisiä. Kaikilla on kirkas näkemys asioista. Toiseksikin käsitteitä käytetään oman agendan ajamiseksi, vähän niin kuin heikun keikun ja mullin mallin. Toivoisin jonkun määrittelevän, mitä tarkoittaa tasa-arvo peruskoulussa. Entä mitä tarkoittaa ennen Pisa-aikaa yleinen haukkumasana tasapäistävä? Nyt se on kai vettu uudelleen naftaliinista, ja se elää ja voi hyvin.

Koulu on hankala aihe, koska jokaisen kokemus koulusta on ainutlaatuinen. En voi kieltää, jos jotakuta on kiusattu, sorsittu tai väheksytty koulussa. Kokemus on tosi. Onko kuitenkin yksittäinen kokemus riittävä perustelu koko järjestelmän tuomitsemiseksi? Toisaalta: mitä hyötyä minulle on siitä, jos 98 % kouluista on loistavia, jos satun itse olemaan 2 %:iin kuuluvassa huonossa koulussa? Miten yhdistää kokonaisuus ja yhden ihmisen kokemus?

Tajusin itse uutisia ja somepostauksia lukiessani, ettei minulla ole asiaan mitään sanottavaa. Oma ko-

"Koulu on hankala aihe, koska jokaisen kokemus koulusta on ainutlaatuinen."

kemukseni koulusta on myös yksilökokemus. Olen ollut elämäni aikana muutamassa koulussa ja seurannut lähinnä yhden opettajan (minun itseni) tunteja. Omat oppilasajat ovat niin kaukana, että osaan historioitsijana antaa niille oikean arvon (eli en mitään arvoa). Miten minä voin siis kommentoida koko Suomen koulujärjestelmää? En mitenkään.

Ehkä jotain uskallan kuitenkin sanoa. Ensinnäkin minusta koulun tehtävä on tasapäistää. Koulu kasvattaa oppilaita yhteiskuntaan, jossa pitää osata ottaa muutkin huomioon ja tulla toimeen ihmisten kanssa. Tätä varten on hyvä, jos koulussa on joutunut vähän sopeutumaan eikä kaikki ole ollut oman erityislahjakkuuden vaalimista. Toiseksi hyvä opettaja on sellainen, joka osaa asiansa ja välittää oppilaistaan. Siinä se. ■

Kirjoittaja on Kleion päätoimittaja.